

U. B. Državno Upravno Listo u Šibeniku
 L. B. Procura di Stato in Sebenico
 Stiglo ..... dat ..... pod .....
 Pervenulo ..... 2. 10. 08 .....
 Primjer ..... U ŠIBENIKU, 2. Listopada 1908. ....
 Esempi ..... Rubr. .... Alleg. ....

GRADSKA BIBLIOTEKA
 JURAJ VIŠIĆ
 ŠIBENIK
 NAUČNI ODBOR
 God. I.

Br. 1. p/99/68

Glas malog Puka

== GLASILO ORGANIZOVANIH RADNIKA. ==

Izlazi svakog drugog Petka u mjesecu.
 Godišnja cijena za zemlju poštom 2 K
 Van države 3 K
 Pojedini broj 4 pare.
 Nakladnik, izdavatelj i odgovorni urednik
 I. Gojanović.

NAŠE NOVINE.

Pokretanje radničkih novina u Dalmaciji, jest jedan veliki korak naprijed u našoj borbi za svoja prava. Iz tog se koraka jasno ogleda, da se i u Dalmaciji sve više širi duh revolucionarnog socijalizma, vidi se da se radnici spremaju i učvršćuju u svojoj razrednoj borbi.

Ovo sredstvo u borbi radnoga naroda predloženo na drugarskom našem sastanku po nekoliko drugova, svi su prisutni drugovi s oduševljenjem prihvatili iz čega se vidi, da je radnik u Dalmaciji svjestan svoga položaja, svoje borbe, za osvojenje svojih čovječanskih prava.

Pokretanje radničkog lista u Šibeniku osim radnika i težaka šibenskih, pozdravili su i drugovi iz čitave Dalmacije, a osobito drugovi iz Spljeta, Dubrovnika, Makarske, Knina itd. obećavši se za svoj list zauzeti, koliko im snaga bude dopuštala, samo da se list učvrsti i da se postigne ono, što se želi, to jest prosvjetljenje širokih narodnih slojeva težačkih i radničkih.

Da radnici u Dalmaciji shvaćaju svoj položaj u današnjem društvu i da uvidjaju potrebu borbe najbolje se ogleda otuda, što se je u samom Šibeniku upisalo preko trideset drugova za utemeljitelje našeg lista, da će za tu svrhu doprinosti svoj nedjeljni obol u iznosu od 30 para sve dotle, dok se listu potpuni opstanak, ne osigura. Također i drugovi iz Spljeta, Dubrovnika i nekih drugih mjesta obećase, da će na isti način nastojati, da listu u pomoć priteku.

A šta znači ovo? Šta znači za jednog siromašnog radnika, koji je danas tako mizerno plaćen da jedva podmiruje svoje vajnužnije potrebe, plaćati u tu svrhu nedjeljni prinos od 30 para. Ovo otvoreno govori, da radnik uvidja potrebe svoje štampe, tog modernog bojavnog sredstva, te u tu svrhu otkida zalogaj od svojih usta, da to svoje oštro oružje protiv svoga neprijatelja ima.

Shvatili su Dalmatinski radnici važnost štampe i za to evo pokrenuše svoj list. Kroz svoj list iznoseće radnici sve tegobe u kojima se nalaze, te će sve nametnute nepravde kroz svoj list ožigosati i pozivati sve radnike kako iz Dalmacije, tako i iz drugih zemalja, da nam pruže ruku pomoćnicu, da se uzmožnemo pobjedonosno boriti za oteta svoja prava. A solidarnost

drugarska uzmanjkati potištenom roblju dalmatinskom neće, i svi će se radnici zauzeti, da nam pomognu otresti se ropstva, mrska i tutorstva gospodskoga.

Skrajnje je vrijeme, da su počeli pucati ropski okovi i da su razne šuplje fraze počele snagu gubiti u očima radničkim i težačkim. Sva obećanja, kojim su se patriotska gospoda razmetala i sva pričanja o radu za poboljšanje stanja maloga puka vidjeli smo, da nijesu ništa drugo nego sredstvo, da se narod i na dalje zadrži u neznanju i na uzidi tih džepnih patriota, kako bi ga i na dalje mogli jašiti i na njegova grbači dolaziti da koristi. Mrak i tama koja je od strane raznih patriota vjekovima podupirana, ruši se iz temelja i naskoro će potišteni radni narod u ovoj pokrajini kao vežan činbenik triumfirati. Jer krajnja bijeda i nevolja sili bijednog čovjeka ne revolucionarne misli i njima se brzo prilagodjava. Krajnje izrabljivanje od strane patriota pripravilo je sve upaljivi materijal, te nije nego iskra žeravice potrebna, pa da se vidi sav plamen grčevite borbe potištenog naroda.

Ali dok ćemo s našim listom prosvjeđivati naše drugove i dok će oni svjesno stupati u kolo svojih drugova, u borbu, dotle na drugoj strani prevrtaće se u stomacima laži-patriota, jer će strepiti pred organizovanom silom radničkom, tim više, što će naša borba svaljivati se na teret njihovih kesa, njihovoga zlata i srebra, koje su iz radničkog znoja iscijedili. Sami su krivi, jer oni su uzrok današnjoj bijedi i sirotinji, koja se više snositi ne da. Sami su svojim načinom rada dotjerali dotle, da radnik, ne mogavši na miran način doći do svoga prava, prihvaća se drugih sredstava, borbe.

**

Pokrenut je radnički list u Dalmaciji i sad je dužnost svakoga radnika i težaka diljem cijele Dalmacije, da se za svoj list što više zauzme, da bi se mogao održati na onom stepenu, koji mu je dostojan. Pokrenut je list, ali on izilazi samo svakih četrnaest dana i to s pomoću onih drugova koji se obećase, da ga nedjeljno potpomažu svojim prinosima. Ali to nije dosta. Mi moramo nastajati, da naš list u najkraće vrijeme postane nedjeljni list t. j. da izlazi svake nedjelje. Ostvarenje našeg nedjeljnog lista stoji do zauzi-

manja nas samih. Za to nam je svima sveta dužnost, da nastojimo listu pomoći, a to nam je najlakše tim, da što više pretplatnika listu sakupimo. Na ovaj način postići ćemo i naš željeni cilj: osvješćenje širokih narodnih slojeva, koji će osvješćeni pristupati u kolo boraca za narodna prava.

Već smo do sad mogli uvidjeti, da laži-patriote i nazovi-domoljubi ništa za radni narod ne učiniše i za to osnovasmo svoje „Radničko društvo“ i svoj list, da svojim silama, koje na razpoloženju imamo, nastojimo doći do svojih prava, koja nas kao nosioce svega današnjeg bogatstva pripadaju. U našem društvu nema mjesta nezasićenim bogatašima, popovima i ostalim lijenčinama, već jedino bijednom narodu.

Hvatajte se drugovi, radnici i težaci u svoje kolo, u svoje društvo. Stvorimo našu svjesnu vojsku, koja će znati i moći braniti naša ljudska prava, koja će lomiti moć lijenih trutova, i koja će svjesno stajati pred naperenim topovima, golim bajunetama, i pušćanim prahom olovom, kojim barataju plaćeni kapitalistički žandari i policijoti. Pred svješću i snagom organizovanog radnog naroda neće vrijediti puške i topovi i narod će doći do oslobodjenja, a pripremiti propast, lijenim, bezobraznim niskim i bezdušnim bogatašima i njihovim sluganima, u raznim bojama i mantijama.

Radnici sviju zemalja ujedinite se!

Spas rodnog naroda, mora biti djelo samog radnog naroda.

Držimo se ovih velikih izreka. Nastojmo, da one prodru u najzabitniju radničku i težačku kuću, da pojme značaj tih velikih izreka, a tim ćemo skratiti tok vremena do svog oslobodjenja, da postanemo slobodni ljudi i građani, a da odbacimo ropstvo i mrak.

Radimo i uvijek radimo. — c. —

Za sveopće pravo glasa.

Naši popovi i fratri su kô ljudi. Pitat ćete zašto, čemu? Ta idu izbori. Svak bi htjeo biti zastupnikom, skrbnikom naroda. Ta i onako nemaju drugog posla i zato ti „sveti“ patentirani političari hoće da putaju, da se voze, da se zabavljaju na račun naroda. Nije im dosta što su sve i sve, već hoće da budu bogovi „lijepi“ i „poštene“ dalmatinske politike.

Oni sada trču za svojim čoravim velikim izbornicima, zaklinju ih u „imè Boga“ neka za nj glasuju. Dok je cijeli svoj vijek jašio na grbači naroda i sisao mu živu krv, sada obećaje da će raditi „za narod“. Poznajemo vas, farizejče.

Medjutim narod se buđi i viđi ko ga vara i ko iskreno govori, vidi ko pati kao i on, a kô raskošno živi i ko ga vara.

Nas radnike ne zanima ta komedija crnih paklenih mantijaša. Mi smo van izbornog prava glasa i ako smo ljudi kô i drugi, i ako na nama leže sve dužnosti,

i ako svakim zalogajem kruha, svakim komadom odijela i stanarinom plaćamo državi porez u novcu, a na bojnim poljanama u krvi! Na nama leži država — a ipak smo bespravni. —

Mi ćemo gospodi ovaj put pokazati, da nijesmo voljni nade sobom tutore imati, već da hoćemo sami odlučivati u vodjenju naše sudbine. Znamo da će nam na to biti odgovoreno policajnim i žandarskim bajonetima, kao i našim drugovima u Madjarskoj. Ali svjesni radnički batuljuni toga se ne boje, ne žele i najveće žrtve podnijeti za eteti prava svoja.

„Patrioti“ su svuda jednaki...

Ne smeta! Budimo spravni.

POZDRAV „MALOM PUKU“.

Još jedna zvijezda na našem nebu,
Slobodna sunca što zgrjeva svjet.
Još jedan borac protiv tirana —
Da sruši ropstvo i lanac klet.

Crvena zraka sunca slobode,
Sa naših sreća nek stapa stud,
Toplina želje: jednakosti, bratstva
Neka nam vječno zagreva grad.

Na polju mržnje, pakosti, zlobe, —
Posij nam sjeme ljubavi, sreće,
Uči nas borbi, istra njoj, smjeloj
Svetit se tiranu sveto je djelo.

Prudon II.

Zabranjena skupština u Šibeniku.

Dne 20. pr. mj. sazvali smo bili skupštinu u Šibeniku, na koju je imala prispijeti posebna izletnička ladja s drugovima iz Spljeta. Na skupštinu je bio pozvan drug Kristan iz Ljubljane, da na istoj bude referentom. Ali ovaj prvi samostalni korak radničke borbe suzbila je vlastodržačka ruka kot. poglavara zabranivši održavanje skupštine. Na glas da je skupština zabranjena odlučismo, da ipak držimo sastanak po § 2 i to s toga razloga pošto su spljetski drugovi za parobrod dali kaparu od 100 Kruna, pa da im ista ne propaše. — No „napredno“ šibeničko kot. poglavarstvo reakcionarnim, bezrazložnim dekretom, zabrani izlet spljetskih drugova bez obzira na štetu, koje im se s tim nanosi, bez obzira, što krvavo zaradjenih 100 K propade u ralje posjednika parobroda. U dekretu, koji je šibeničko poglavarstvo upravilo drugovima u Spljet veli se: da im neće dozvoliti iskrcanje s ladje na obalu pod Šibenikom. Eto tako se radi kod nas u Šibeniku! hvala buđi svoj gospodi i narodnom ocu (zastupniku) Dulibiću!

✓ Mi moramo upitati gospodu, koja preko postojećih državnih zakona vedre i oblače nad nesretnim ovim gradom zašto sve ove protuzakonite ispade čine, zašto oduzimlju građanstvu zakonom zagantovana prava i slobode, za što svojim postupkom izazivaju mirne građane, da bi moglo doći do raznih ispada i izgreda.

✓ Ustavnim državnim zakonom zagantovano je građanima njihovo pravo, a šaka plaćenih birokrata iz temelja porušavaju ta prava, baratajući zakonom po svom ćefu, po svojoj volji. Samo svijest građanska može da ograniči, da ovim progonjenjima ne bude nedoglednih posljedica.

Skupština je zabranjena s motivacijam, da se ne poruši javni red i mir. Izlet spljetskih drugova zabranjen bez ikakove motivacije, a ipak mirni radnici i težaci održaše svoj sastanak po § 2. zakona o sakupljanju u noćno doba (10 sati u veče), bez da se je javni mir i poredak „ugrozio“.

U 8.⁴⁰ u večer stigao je naime drug Kristan i radnici i težaci dočekali ga žel. stanici. Sakupljenih je bilo oko 200. Druga Kristana sakupljeni pozdraviše burnim poklicima, koji nijesu sve do pred društvene prostorije prestali. „Čuvari“ javom mira i reda, koji su obučeni u uniformu na velju žalost ne moguše, ne smjedoše posredovati, da povoku bajonetama rastjeraju, jer su načuli, da drug Kristan polazi u Beč i da će sve šikanacije službenih osoba predočiti zastupnicima socijalne-demokracije, da u parlamentu interpeliraju vladu o svim protuzakonitim šikanacijama, koje se u Dalmaciji provode.

Palo je gospodi srce na neko mjesto i ne osudiše se postupati onako, kako su učinili dne 13/9. s radnicima kad ih opć. redari po migu opć. gromovnika zautstaviše i rastjeraše zato, što su vraćajući se s izleta u povorci klicali slobodi i narodnim pravima.

Ali nadati se je, da će ovi progoni trgnuti na nos toj gospodi. Jer mnogobrojni i teški bataljuni ne radnika iz samog Šibenika, ne radnika same Dalmacije, već radnika Ljubljane, Trsta, Beča i cijele austrijske carevine prisiliće vlastodršce šibeničke, da radnicima dadu i osiguraju zakonita prava; prisiliće našeg narodnog zastupnika Dulibića, da udari po prstima gg. izvršitelje zakona, da se učini kraj protuzakonitim ispadima od strane vlastodržaca. Jer protestne skupštine, koje će se po svim većim mjestima carevine održati radi ovih šikanacija i na koje će biti pozvani i gg. vladini zastupnici biće u stanju dati tolik pritiska, da se zakonita građanska prava radnicima ne samo u Šibeniku, već u cijeloj Dalmaciji osiguraju.

A što su htjela gospoda s zabranom radničke skupštine učiniti? Sigurno su se nadali, da će s tom zabranom radnički pokret ugušiti; da će ideju socijalizma u njenom začetku — ubiti!?!?

Ako ste se, gospodo, tom nadali mi vas možemo samo žaliti. Jer vi vrlo dobro znate, da su jače ruke ruskoga „bačuške“, koji ima u svojoj ruci kozačke kandžije (škurje) ali ni on ništa pred idjom socijalizma ne može učiniti, već ideja napreduje na strah vlastodršcima, a na spasenje potlačenih.

No viste s ovom zabranom, gospodo, pokazali se kao otvoreni neprijatelji radnog naroda, a kao sluge i agitatori općinske klike. A to je, dozvoličete, protuzakonito.

Džilitnuli ste se, ali cilja dohvatili nijeste, već ste upravo protivno postigli. Jer znajete, da proganjanja ne koristete vama, već jedino nama. Onaj, koga vi hvalite i pomažete; kom vi u njegovom radu puštate slobodne ruke, najveći je neprijatelj radnoga naroda i doskora će nadoći vrijeme, da će narod to uvidjeti i tim ljudima okrenuti ledja, a pristupiti u kolo boraca za prava narodna.

Mislimo, da je sad dosta, a nadamo se da ćete nam dati prilike, da radi ovakova postupka s vaše strane umočimo pero u crnilo.

DOPISI.

SPLJET.

Težačka borba svršila je za ovu godinu. Naši težaci, posl je lijepog primjera odlučne volje i čvrste bratske solidarnosti, izvjestiše sebi lijepu pobjedu.

Povisila se jednaprav njima u korist.

Povisila im se plata gonj čine.

Pripoznali im se u glavnom troškovi za obradivane vinograda, koji su do sad bili na teret kmeta.

Korist, koju će im za ovu godinu donijeti ova pobjeda iznašati će za preko 30,000 K. To je novac otr-

gnut od pandža raznih parasita, koji nit rade, nit trude, već kad je plod gotov, dodju po „svoje“.

Najviše su pretrpjeli crni krvopije — to jest popovi — mrtve ruke — koji posjeluju $\frac{2}{3}$ splitskog polja.

Za njih je naš težak najviše propadao; oni su ga najgore izrabljivali i gulili.

Impozantna je bila skupština težaka pod vedrim nebom u srijedu u jutro. Prisustvovali oko 3,000 njh. Govorili su i naši drugovi težaci: Ivanišević i Aljinović.

Oni, koji se pokazali u svojem pravom svjetlu bili su popovi, fratri, koludrice, biskup e compagnia bella. Ovi su zvali na okup vlasnike, vlastele i gospodu, neka se s njima ujedine; neka ne popuste. Oni se pokazali veći neprijatelji zemljoradnika nego li i sama gospoda.

Sram vas bilo!

Ovim su naši težaci pokazali da znadu da se bore za prava narodna, da znadu da krše svo bratsko kolo pravaša, narodnjaka, Hrvata, Talijana, liberalaca i klerikalaca. — Ali težaci će borbu nastaviti sve dotle, dok radniku polja ne bude dano svoje, jer ne pita nego plodove svoga krvavog znoja.

Napred! Napred! Napred!.....

Borba vodi slobodi, pravdi! Kmet polja i rob kapitala stupaju napred, svome lju, cvijesni, odlučni, oduševljeni.

***

DUBROVNIK.

Dragi družo uredniče! Na glas, da se u Šibeniku pokreće naš radnički list „Glas malog Puka“ razveselio sam se ja, a mislim i svaki onaj, koji shvaća položaj radničke klase u današnjem društvu i živovanje i tlačenje radnika i težaka. Veseli me, da se našlo toliko svjesnih drugova, koji se za list zauzeše i koji ga pokrenuše. A nadam se, da će se i širom pokrajine naći svjesnih radnika i težaka, koji će shvatiti važnost lista za nas, te će se za list zauzimati, da ga materijalno osiguraju i da se s njim postigne željena svrha t. j. osvješćivanje širokih narodnih slojeva i razvedrenje tmastih popovskih oblaka. Do nas radnika širom Dalmacije stoji, da se skupi što više pretplatnika i da se list što više čita. Ja apelujem na sve drugove radnike i težake, da se za list što više zauzmu, jer ćemo tako osvjestiti malog čovjeka, predočivši mu potrebu udruženja i tako ga privesti u kolo boraca za prava radnog naroda. Na kraju kličem: Živio naš radnički list „Glas malog Puka“! Živili svjesni radnici i težaci! Živila socijalna demokracija.

VIJESTI.

Gvardijanu „Wurbrandu“ i ostaloj klici. U br. 6. drugarskog lista „Štrajkaša“, koji je izlazio u Spljetu, izišao je dopis iz Šibenika koji je govorio o naslovnoj bandi i svezao je debelom gvardijanu jezik, te se nije smio iz mišije rupe ni pokazati. Nijedan put kasnije ne uzsudi se ona lažitorba i pralja svojih gazda nabacivati se na socijalne-demokrate. — Tek u 22. broju od 24. rujna izbljuvao je jedan uča pregršt pogrda na sociliste. Govori, kako socijalistički strukovni blagajnici kradu novac organizacije, kako sve upropastiše i slično. Ovaj g. učitelj nazivlje socijalne domokrate lupežima, varalicama i sličnim imenima; a ne će da kaže za koju on plaću škraha po onoj popovskoj pralji. Neće da kaže da za čašu dobrog samostanskog vina, pere trulež i prljaštine onih, koji upravljaju onim papirom, kome je on glavni suradnik. Zaista sramota! Učitelj, koji je na prvom mjestu pozvan, da narod vaspitava u slobodnom dubu, da narodu prednjači svojim radom, prodaje se crnom kle-

rikalizmu, širi u narodu mrak i reakciju. Pogledajte g. učo u Bugarsku, Francusku i druge zemlje, pa ćete viditi, kako vaše kolege služe narodu i da su potpuno suprotni vama i vašem mračnjaštvu. Vi kažete, da se je i šibeničkim socijalistima prohtjelo organizacije! A ne vidite, da ona banda, koju vi potpomažete i koja siromašnog radnika i težaka do krajnosti izrabi i izmoždi sili te bijednike, da se bore za pristojniji život. A nije gosp. učo ni vama ništa bolje. Vi bi trebali biti jedan od stupova proletarizovanih bijednika, da shvaćate položaj i klasu svoju. Nije ni g. učitelja K. dobro natjeralo, da podigne one hiljade iz tještanske blagajne za koje je uhvatio — tamnicu.

Ali vi to ne spominjete. Vi ne spominjete truleži i prljavština iz „višege“ društva, već napadate samo radnike, bez pitanja kako te posljedice uslijede. Vi ne spominjete vijećnika gradskog u Beču, kršćan. socijala, koji pojede veću sumu novaca nego svi oni socijalni demokrati, koje vi u svom članku nabrojiste. Vi ne spominjete popu Biankinia, koji prvi ustaje, da narodu država tolike terete na pleća nametne, povišicom plaća besposlenim činovnicima i militarističkim sablješima. Vi nijeste ništa drugo, nego pokorna sluga buržoaskog društva, koji bez obzira na patnje i terete radnog naroda, bez obzira i na svoje stanje, toj bandi koja svu vlast i slast u rukama ima, služi.

Pa ovaj se učitelj ne stidi i lagati. On kaže, da su se naši socijalisti sastali i nemogavši naći poštena čovjeka za blagajnika, razišli se svojim kućama. A vi vrlo dobro znate da su naša pravila odobrena od strane vlasti, samo to tajtite i protivno bubate, da neukog radnika i težaka na svojoj ropskoj uzdi uzdržite, da ga lijevi trutovi i na dalje bezbrižno izrabljuju. Evo s ovim listom radničkim obaramo vaše laži i sad ćete znati, da organizacija radnička postoji. Mi žalimo samo one zavedene radnike i težake, koji još ne uvidjaju protunarodnog vašeg rada, te vam prave stafažu, sačinjavaju vašu kliku. No daće Bog i zdravo shvaćanje položaja svoje klase, te neće proći 100 god. a radnik s težakom zajedno slaviti će svoju pobjedu nad današnjim trulim društvom. I ispaniče onu: ljubi bližnjeg ko samoga sebe. A gdje će za 100 god. biti crne mantije? Nadamo se da će im ubrzo biti ko i onima u Francuskoj, koju vi s toga toliko mrzite!

Ima li igdje ovakog dobra kao kod nas? Sigurno nema. Zamislite kako nam nebi bilo dobro, kad se tolika gospoda za nas brinu i zauzimlju. Svakim danom pune su novine naših bogataša, kako treba voditi borbu za poboljšanje života maloga puka. Svaki dan se čuje (dobro da priznaju) da mali puk rani i radi za sve, a kad je tako, onda mu se mora i pomoći. Pa kako se gospoda za nas zauzimlju evo primjera:

Kod nas u Šibeniku ima blizu 1000 radnica, koje prave kape (kaparice). Njih gazde plaćaju dnevno od **12-48 para (dvanaest do četrdeset i osam para)**. Zamislite jedna radnica ima danas 48 para! E pa hvala i svjetovnoj i duhovnoj gospodi, kad se toliko za naše radnice zauzimaju. Hvala svima mršavim i debelim doktorima gdje čuli i ne čuli uvijek i do groba. Nama je gospodo dosta. Mi nijesmo finih doktorskih stomaka, da na dan trebamo 10-20 K, kao vi. Mi — to vi dobro znadete — ni neznamo jesti pulastre i purane. To mi ostovljamo našoj narodnoj gospodi, da se dobrim boku-nima mogu potkrijepiti poslije umornog rada pri šahu i kartama. —

Još vam jednom hvala na ovakom zauzimanju. Ali da se vi nebi trudili, mi ćemo od sad sami se za sebe

brinuti i raditi na tom, da još bolje i više radimo u korist naših gazda, da im stječemo našim radom bogatstva. —

Kaparice.

Sramota. Danas, kad su državni zakoni osigurali svojim paragrafima svačiji imetak i ličnu slobodu, što se Šibeniku kraj našeg vrijednog redarstva i žandarских večernjih patrola događja, nije s nijednom drugom riječi okrstiti, već barbarstvom. U petak prošasi u veče preko 20 plaćenih općinskih ljudeškara, koji javno po ulici ispovijedaju da im nije potrebe raditi, jer da novac dolazi, uhvatiše jednog siromašnog radnika kod kuće Lovre Dulibića i na mrtvo ga isprebijaše, gaziše nogama ni kriva ni dužna. Tek kad je ova plaćena klapa posao svršila nadošao je jedan redar (sigurno da kontrolira jeli stvar u redu, po napatku izvršena) i s tom istom klapom pio je vino u istoj toverni. Pa da ovo nije barbarstvo. Upravo čovjek nije slobodan ni k svojoj kući u veče u 10 sati ići, jer strahuje od raznih plaćenika. Naš g. načelnik šalje sažaljenje nad prolivenom krvi u Ljubljani, a ovdje u Šibeniku dozvoljava svojim redarima, da s klapom, koja ljude tuče po ulici vino, piju. Ovo je sigurno po receptu patriota bez „znanja“ načelnikova. — Sramota.

Popovski moral. Dvojica drugova razgovarali se o gadnom napadaju na radnika o kom donosimo posebnu vijest usvom dućanu i razgovarajući o tom reče jedan, da bi popovima bila dužnost ispovjedati onu: Ne ubij, na crkvenim predikaonicama, a ne da grde s istih mjesta mirne radnike, socijaldemokrate. Baš u tom, kad su razgovarali, naidje pop T. i nazivajući te drugove u njihovoj radionici pogrđnim imenima kao: lupeži i tovari i već onako kako popovi u svom monopolu jezuitskom imaju zaprijeti im, da će ih na odgovornost pozvati. Izvolite g. oče duhovni, ako se ne stidite, da vam se ovi vaši nazivi na radnike i na sudu potvrde. — Mi znamo, da se ova popovska banda krije za zakone i paragrafe, jer oni su stvoreni od one klike, kojoj ova crna bagra služi. — Možete li još nijekati, da sa pripovjedaonica crkvenih grdite poštene radnike, koji su u socijalističkom društvu.

A znamo čija je „Prava vaša sramota“ i da vama služi pa ćete zar moći polizati ono, što je u 22. broju neki vaš furtimaš naškrabao. Izvolite slobodno na sud, no vidićemo onda, da li vi smijete radnike u njihovoj radionici napastovati i nazivati ih onakovim pogrđnim imenima. To je popovski moral i ljubav prema bližnjem.

Do vidjenja na sudu.

Gola sablja žandarska. U nedjelju dne 13/9. dolazili su s vlakom vodje šibenskih Kremenjaka d.r. Iljadica i d.r. Makale. Velik broj njihovih pristasa dočekao ih je na stanici kad su stigli iz Spljeta. Za ovo su načuli i neki naši drugovi, te dodjoh na željezničku stanicu, gdje nas se iskupio lijep broj. Kad je Kremenjačka povorka krenula, uputismo se i mi. — Kremenjaci idući klicali su svojim vodjama i slobodi, a tako i naši drugovi klicaše slobodi. Ali što je za nas najvažnije i što najviše upada u oči jest, da su Kremenjaci mirno i nesmetano bez oružane straže prolazili, dok je našeg jednog druga pratila tik iza ledja oružana krovnička ruka s golim bodežom.

Pred kavanom g. Canki-a zahvalio se je gosp. d.r. Iljadica prisutnima i zaželio, da se mirno razidju. Ovo je građanska ravnopravnost pred zakonom po § 1. austrijskog zakona. A kad g. načelnik prolazi sa svojom povorkom tad niko ni mukajet. On može kako hoće, on nikom ne odgovara. — Eh! pa živili načelnici.

Tiskarnica Ivan Stagliantz — Šibenik.